

MENTORA

Svenska studiecensalens nyhetstidning 1/2004

Så in i norden

*Norden lever
och frodas bäst
genom
gräsrötternas
engagemang.*

Guldtavlorna i gräset

Någon gång i mitten av 90-talet publicerade Nordiska Ministerrådet en skrift med titeln Guldtavlorna i gräset. Publikationen var ett resultat av en nordisk tankesmedja (think-tank) med politiker, folkbildare och rörelseaktiva som i flera års tid grunnat på frågan om hur vuxna lär sig, för arbetsmarknaden och för livet.

Guldtavlor. För mig som bekännande nordist representerar guldtavlorna det finaste med Norden; folklig kultur, värdegemenskap och historiska band som knyter ihop de nordiska länderna. Norden är ett nätverk av vänskapsband. Mina bästa nordiska upplevelser kommer från mötesplatser där sådana knyts: Ingå-scouternas årliga Nordia-träffar

i vänkommunerna och otaliga seminarier inom folkbildningen.

Gräset. Norden består av ett stort gräsrotsnätverk med ca 700 föreningar och organisationer som idkar nordiska kontakter. Kanske gräset ibland vuxit sig så högt att vi inte kan se guldtavlorna som finns där inbäddade?

Kan nyordningen av de nordiska stöden genom Nordplus-programmen hjälpa eller stjälpa det folkliga engagemanget? Frågan är retorisk, men mycket aktuell t.ex. för Svenska studiecentralen. Nordplus Voksen-programmet skall möjliggöra en ökad nordisk mobilitet mellan små och stora aktörer inom de nordiska länderna; det är bra att enskilda föreningar kan skapa nya

partnerskap med t.ex. skolor, muséer och organisationer utanför de invanda mönstren.

Risken är närmast att Norden via Nordplus blir en kopia av EU; svällande byråkrati och lösa nätverk i stället för institutionellt samarbete. Nedmonteringen av Nordens folkliga akademi (NFA) är ett orosmoln i skyn; hur skall vi kunna ersätta den mötesplats och kunskaps-bank som NFA varit för folkbildningen?

Detta nummer ger ändå en uppdaterad och positiv bild av möjligheterna inom nordiskt samarbete. Guldtavlorna kan bara upptäckas genom närbild till gräsrötterna.

Björn Wallén

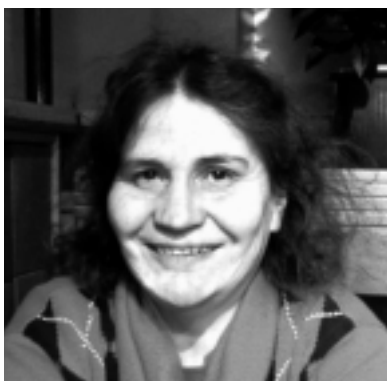

FOTO: RICHARD ELGERT

Ny redaktionssekreterare för Mentora är Sheila Liljeberg-Elgert, mångsysslande trebarnsmamma från Kyrkslätt, som jobbar på deltid med Marthaförbundets information och bl.a. har ett förflutet som redaktör för tidskriften Martha

2 Guldtavlorna i gräset

4 Det folkliga Nordens renässans

Det nordiska samarbetet söker sin plats i Europa.

6 Ensam i en okänd stad

Vad gör en "nordjobbare" från Sverige i Helsingfors?

8 Nyfiken på Nifin

Nordens Institut betjänar alla som vill veta mera om Norden.

10 Musiksamarbete i Norden

Från NORDKLANG och NORBUSANG till "Ton i Norden".

12 Nordisk vuxenutbildning i tre decennier

FNV som aktiv länk i nordiskt nätverksbygge.

14 Inspirerande kvinnoworkshop

Tio energiska kvinnor från Nordens alla hörn mötte upp till ett arbetsfyllt veckoslut.

15 Skrattyoga i Stockholm

Ett gott skratt förlänger och förändrar livet.

16 Kolumnen

Ingen er så god som du?!

MENTORA

Svenska studiecentralens
nyhetstidning
4 årgången 2004
Utkommer med 4 nummer årligen

Svenska studiecentralen,
centralkansliet
Nylandsgatan 17 B
PB 235, 00121 Helsingfors
Tfn: 09-612 90 70
Fax: 09-680 24 25
E-post: kansliet@ssc.fi

Björn Wallén
chefredaktör
bjorn.wallén@ssc.fi

Christina Lång
utbildningssekreterare (Nyland)
christina@ssc.fi

Frida Westerback
projektledare
De ungas akademi (DUA)
frida.westerback@ssc.fi

Sheila Liljeberg-Elgert
redaktionssekreterare
sheila.liljeberg@kolumbus.fi
mentora@ssc.fi

Pia Pettersson
layout, illustrationer
pia.pettersson@kolumbus.fi

Kim Österman
informatör, FSU
kim.osterman@fsu.fi

Anna-Karin Öhman
studiesekreterare
Österbottens regionkansli
Rådhusgatan 21 C, 65100 Vasa
Tfn: 06-320 41 18
E-post: ssc-vasa@ssc.fi

Beatrice Östman
studiesekreterare (Åboland)
Åbolands regionkansli
Auragatan 1 C, 20100 Åbo
Tfn: 02-251 60 60
E-post: ssc-abo@ssc.fi

Material kan skickas till red.sekr.
helst per e-post till adressen
mentora@ssc.fi eller till Mentora,
Nylandsgatan 17 B, 00120
Helsingfors. Redaktionen för-
behåller sig rätten att redigera
insänt material.

Omslagsbild: Ideri / Heli Pukki

FOTO: BJÖRN WALLÉN

Det folkliga upplever en

Vart är det folkliga nordiska samarbetet på väg i ett utvidgat Europa? Och hur kan föreningar och organisationer finna varandra inom ramen för nordiska projekt? Se där ett par frågor som surrade i bakgrunden när Mentoras utsände stegade in hos **Larserik Häggman**, Pohjola-Nordens generalsekreterare, för ett samtal.

Björn Wallén (BW): Det nordiska samarbetet har redan i över 50 år utgått från en strävan att finna en gemensam politisk agenda. De senaste årens utveckling inom EU har lett till att Norden liksom kommit litet i skymundan, eller hur?

Larserik Häggman (LH): Enligt min mening har det nordiska samarbetet inte minskat de senaste åren, men mycket har tillkommit. Agendan är inte längre nordisk, utan en del av ett större sammanhang i Europa.

BW: Men kärnfrågan är ju då: Vilken är rollfördelningen mellan regionala beslut och EU-beslut? Ett utvidgat EU med 25 medlemsländer kommer att kräva preciseringar.

LH: Jo, det är ju fråga om två olika beslutskulturer. Inom EU görs besluten enligt top-down i en hierarkisk led uppifrån nedåt, medan man i Norden har haft en bottom-up-princip dvs. besluten är folkligt förankrade innan de fattas. Jag är dock hoppfull inför utvidgningen,

som ofrånkomligt leder till ökad regional profilering inom Norden och de baltiska staterna.

BW: Låt oss gå över till den aktuella förnyelsen av de nordiska stödordningarna i form av Nordplus-programmen. Det finns en tendens att från institutionellt samarbete prioritera nätverksbaserade nordiska projekt. Finns det inte en risk att vi bryter ner fungerande samarbetsformer genom överdrivet projektänkande med dito byråkrati?

LH: Man har ju tagit modell av EU när Nordplus-programmen formades. Små frivilliga organisationer kan få svårt att hävda sig, så visst finns det en risk att kontinuiteten blir lidande. Visserligen kan en lokal förening vara partner i t.ex. ett Nordplus Voksen-projekt. Men kraven på de sökande stiger hela tiden, vilket medför ökad byråkrati och framförallt ökad självfinansieringsgrad.

BW: En idé: kunde vi organisera nordiska

paraplyprojekt som integrerar de små allmännyttiga föreningarnas delprojekt? Svenska studieförbundet och Nordenföreningarna har ju mycket gemensamt. Man talar om föreningarnas kris t.ex. när det gäller att värva nya medlemmar. Det nordiska samarbetet kunde erbjuda en bredare plattform att bedriva förenings- och folkbildningsverksamhet.

LH: Naturligtvis skall vi samarbeta inom Nordplus. Hos oss har vi ingen massflykt från föreningarna; vi har en fungerande basorganisation. Dessutom finns det en rad goda exempel på fungerande vänortssamarbete bl.a. i Karis och Kuopio.

Som centralorganisationer bör vi framförallt skapa bättre service kring det nordiska. Vi är en del av det klassiska folkrörelsesamhället, och detta skall vi slå vakt om. Jag ser redan flera tecken på en renässans för det partipolitiskt obundna, folkliga nordiska samarbetet. Intresset ökar för gemensam studieverksamhet om t.ex. hembygdsfrågor.

BW: Bra! Då är det bara att bygga upp strategiskt viktiga projekt tillsammans inom ramen för Nordplus-programmen. Pohjola-Nordens strategiformulering från år 2003 kan därmed fungera som en utmärkt utgångspunkt.

Björn Wallén

Inom EU görs besluten enligt top-down i en hierarkisk led uppifrån nedåt, medan man i Norden har haft en bottom-up-princip, dvs. besluten är folkligt förankrade innan de fattas.

Norden renässans!

Ur Pohjola-Nordensstrategidokument Norden är toppen av Europa (2003):

Nordens återkomst

Norden som begrepp har efter millennieskiftet blivit allt mer aktuellt. Det finns många orsaker till Nordens ökade dragningskraft:

- Internationaliseringen och globaliseringen leder ofrånkomligen till sökande efter de egna rötterna. För finländarna innebär detta förutom lokala och nationella rötter medvetet eller omedvetet också Norden.

- Det har blivit allt klarare att globaliseringen och den allmänna marknadsliberalismen hotar den traditionella nordiska välfärden. Norden måste hålla samman för att skydda sin samhällsstruktur.

- Finländarna har utöver framgångarna i EU märkt av en viss stelhet och avlägsenhet i unionen. Fastän Norden inte är eller kan bli ett alternativ står det

nordiska samarbetet för konkret vardagligt och förstärkt samarbete grannar emellan.

- När EU utvecklas till en sammanslutning av 25-30 stater kommer regionaliseringen ofrånkomligen att öka. Norden eller Norden och Baltikum framstår då som ett naturligt alternativ för Finland.

- Finländarna är mycket nordiskt inriktade. Medborgarnas uppfattningar har härvidlag inte följt konjunktursvängningarna i den officiella politiken.

- Näringslivet har tagit en aktiv roll som utvecklare av en samnordisk hemmarknad.

- Fackföreningsrörelsen i Norden begär en aktiv debatt om EU:s utveckling samt verkar för att skydda den nordiska samhällsstrukturen.

- För mer information se www.pohjola-norden.fi

Jag ser redan flera tecken på en renässans för det partipolitiskt obundna, folkliga nordiska samarbetet.

FOTO: CHRISSE LÅNG

Fr.v. Tom Sandlund, Siv Sandberg, Ralf Lillbacka, Marcus Björk.

SSC-info

Lyckad ledarkonferens

Svenska studiecetralen och Kulturfonden ordnade en lyckad ledarkonferens i Tammerfors 30-31.1.04 under temat Organisationernas synlighet. Ett 100-tal förenings- och organisationsaktiva mötte upp från olika delar av Svenskfinland.

Under den första dagen presenterades valda resultat från forskningsprojektet Finlandssvenskarna och deras institutioner, ett samarbete mellan Åbo Akademi och Helsingfors universitet. Forskarna **Tom Sandlund**, **Siv Sandberg**, **Marcus Björk** och **Ralf Lillbacka** gav en mångsidig belysning av läget inom organisationerna. Den andra dagen ägnades åt tre parallella workshops kring följande tematik: Organisationernas image, spänningar mellan centralförbund och regional/lokal verksamhet samt nyrekrytering. Intensiva diskussioner pågick inom alla grupper. Dessutom presenterades SSC:s kommande satsning inom föreningskunskap och utbildning, A-vitamin. En rapport över seminariet är under arbete.

Björn Wallén

Nordjobbarna slappar efter en dag i Moskva, bilden är tagen precis intill Röda Torget.

FOTO: MARIA LÖVIK

Jana Fröberg, "nordjobbarna" från Sverige, berättar om sin vardag i Helsingfors sommaren 2003.

Ensam i en okänd stad

Vad ska jag till Örebro och göra? Det grubblade jag över de sista dagarna i Helsingfors. Bodde i trerumskorridor i Pasila-Böle, tillsammans med en svensk tjej i min ålder och ett numera tomt rum. I mitten av juli hade folk börjat återvända hem. Sista veckorna var vi bara runt tio nordjobbarna kvar. Jämfört med 50, vilket vi hade varit som mest, kändes det lite tomt. Det skulle bli kul att träffa sina Örebro-kompisar igen, men det kändes framför allt tråkigt att lämna de nya vännerna och vardagen vi byggt upp tillsammans i Helsingfors. Augusti hade gått alldeles för fort. Jag kom hem några timmar om dygnet för att sova, resten av tiden var jag ute eller hos andra nordjobbarna.

Jag satt i sängen med skorna på. Allt var så skitigt att jag inte ville ta av mig barfota där inne. Resväskan stod nästan färdigpackad på golvet och liknade mest en blåval, tung och fullproppad. Inget jag längtade efter att känka på ända till Olympiakajen. Det kändes tråkigt att lämna stan nu när jag hade hunnit göra den till min egen. Varje dag gick jag från stationen och genom centrum bort till Salutorget där min arbetsplats låg. Stan hade varit min vardag sen slutet av juni 2003.

De första veckorna i Helsingfors gick tiden åt till att jobba och skapa sig en vardag. Jag försökte lära mig hitta

i stan, till jobbet och hem igen. Jag undersökte platser, provade fik, letade billiga mataffärer och lärde känna mina rumskamrater och grannar. Vi hade fester och middagar, njöt av vädret och utökade det finska ordförrådet. Jag levde billigt. Varje tisdag hade vi nordjobbarna veckoträff på Café Javas övervåning, med stora glasfönster åt alla håll, dock inget som gick att öppna. Sommaren var riktigt varm, Café Java var varmare och övervåningen varmast. Det var alltid något nytt ansikte där inne - någon ny nordjobbarna som kommit. Så fort som möjligt gick fritidsledarna igenom

Samma gamla betongbyggnader som vanligt. Höga gråa identiska hus. Den trasiga skylten till mataffären.

datum och priser för kommande resor och fritidsaktiviteter och påminde oss om att betala hyran i tid. Så fort som möjligt sprang alla sedan därifrån. Vi hade vår första bastukväll på Lammasaari, svenskt tema (köttbullar och potatis). Det var otroligt skönt att få bada i havet som var alldeles ljummet. Jag kom tillbaka med 50 myggbett på fötterna

och kände att nu var det sommar.

Tittade ut genom fönstret. Samma gamla betongbyggnader som vanligt. Höga gråa identiska hus. Den trasiga skylten till mataffären. Någonstans där nere var en liten gräsplätt inträngd emellan de stenbelagda vägarna. Nu hade jag fäst mig vid det här, men mitt i sommaren när det var som varmast hade det känts guld värt att komma bort den där helgen i mitten av juli 2003.

Vi var en liten skara som satte oss på den nyreparerade bussen som avgick från Helsingfors, för att hämta upp nordjobbarna från Åbo, Vasa och Tammerfors på vägen. På vägen till vad var det ingen som hade förstätt, eftersom all information vi fått var på svenska, av finsktalande arrangörer. Men de kallade det för "Upptäck Finland" och uppmanade oss att packa oömma kläder, eftersom vi skulle leva friluftsliv. Det första vi riktigt uppfattade på resan var att bussen tyvärr hunnit gå sönder igen sedan dagen innan, vilket innebar att vi badade i svett vid ankomsten till en danspaviljong i ödemarken. Luftkonditioneringen hade gett upp.

När vi klev av bussen där i skogen möttes vi av pappan i ett familjeföretag som ordnade upplevelseresor åt utländska turister. Vi skulle upptäcka det riktiga Finland, spänningen steg. Alla tilldelades två biljetter var, "kahvilippu" och

FOTO: HELENA LARSSON

Utsikt över Pasila-Böle.

”makkaralippu”. Därpå följde undervisning i finsk tango och alla tvingades prova, till livemusik av **Kari Piironen**, Tangokungen -88! Övernattning i en stuga och morgondopp i en mörk varm skogstjärn. Resten av dagen paddlade vi kanot, det var snäppet svettigare än att åka buss utan luftkonditionering och det var skönt att komma fram till ett nästan färdiguppbyggt läger, där resten av familjen i företaget, mamma, dotter och son, hade lagat i ordning rikligt med mat åt oss allihop. Vi badade och slappade och brände oss så vi såg ut som kräftor.

Familjen kunde allt. De lärde ut hur man knöt björkrispiskor till bastun på traditionellt vis och de byggde upp en tältbastu vi fick prova. De lagade kött och potatis genom att gräva ner det i marken några timmar och efter det tände de en lägereld och pappan påbörjade pannkaksstekningen som säkert pågick i ett par timmar. Vi åt och åt och det kom fler och fler pannkakor. Till slut satte vi oss allihop runt brasan och fick sjunga visor på finska med hjälp av ett texthäfte. Pappan plockade fram ett dragspel och sonen brast ut i operasång. Nordjobbarna

var förbluffade. Riktiga finnar kunde verkligen allt! Nästa dag vandrade vi rakt genom en risig, barrig, snärig, myggtät skog utan stig fram till en stuga där vi återigen bjöds på riktigt god mat. Bussturen hem var lugn. Ingen sa ett knyst på fyra timmar.

Jag satt i sängen med skorna på. Allt var så skitigt att jag inte ville ta av mig barfota där inne. Skulle precis ta en sista tur upp på taket på vårt sjukvåringshus. Om man klättrade över ett staket från rökrummet till taket utanför, gick runt hela byggnaden och sedan tog byggarbetsrestegen några meter till så fick man jättefin utsikt. Dessutom kunde man spana på grannar i husen intill som bodde på översta våningen. Kändes rätt schysst att ha sådan koll på hela Pasila-Böle.

Tänkte på hur första dagen i Helsingfors hade varit. Hur jag på egen hand fått leta mig fram hit till bostaden då i mitten av juni, 2003. Jag klev in i trerumskorridoren i Pasila-Böle. En smal korridor/kök med toalett i bortre änden. Två låsta dörrar och en öppen. Gick in genom den öppna och satte mig

i sängen (som saknade madrass) med skorna på. Allt var så skitigt att jag inte ville ta av mig barfota där inne. På golvet låg en stor hög med gamla smutsiga handdukar, som den förra hyresgästen måste lämnat kvar, blandat med sina lakan och lortiga kalsonger. Lister och hyllor hade centimeter tjocka lager med damm på sig och fönstret såg man knappt ut genom. Mattan lade jag snabbt upp och ner för att slippa se den stora kletiga fläck som prydde den, tyvärr var undersidan inte så mycket bättre. Dörren in till rummet gick inte att stänga eftersom dörrlisten hade trillat av och gått i två bitar. Jag försökte ringa hyresvärden för att få den lagad, men eftersom jag köpt ett pre-paid-kort var telefonen inställd på finska och jag förstod inte vad rösten i andra änden sa till mig när jag slog numret. Helt ensam i en stad där jag aldrig förut satt min fot. I ett skitigt rum utan madrass där jag skulle bo de kommande 10 veckorna, med en telefon jag inte kunde ringa ifrån som enda sällskap, frågade jag stillsamt mig själv: vad gör jag här?

Jana Fröberg

FOTO: SHEILA LILJEBERG-ELGERT

I "barnhörnan" på Nifins bibliotek finns böcker, videokassetter och tidningar, bl.a. Kalle Anka, på alla nordiska språk. Här bläddrar Henrik Wilén i danska "Anders And".

Nyfiken på Nifin

Inspirerande och imponerande – det är det första intrycket av Nordens Institut i Finland, Nifin, och dess nya lokaliteter på Kajsaniemigatan 9 i Helsingfors. Ljust, rymligt, luftigt och framför allt inbjudande, med stora "skyltfönster" mot gatan, som lockar förbipasserande att komma in och ta sig en närmare titt.

Nifin är underställt Nordiska Ministerrådet och grundades 1997. Verksamheten inleddes 1998 här i Helsingfors. Målsättningen är att sprida information om Norden i Finland, utgående från språk och kultur, och ge fördjupad kunskap om Norden och kunskap om Finland i övriga Norden. Nifin betjänar alla som är intresserade av Norden, barn, unga och studerande, lärare, myndigheter, föreningar, kulturarbetare och -producenter, press, radio och TV, berättar Nifins direktör **Henrik Wilén**. Verksamheten finansieras med ett årligt bidrag på ca 700 000 euro från Nordiska Minister-

rådet. Sedan skrapar vi ihop 50-60-70 000 euro via andra kanaler och har en budget på ca 800 000 euro i året. Vi har 6 anställda samt olika vikarier och tillfälligt anställda, språklärare, föreläsande nordbor m.fl..

Bibliotek med 10 000 titlar

Nifins nordiska specialbibliotek omfattar 10 000 titlar – nordisk litteratur på originalspråken och vissa översättningar. Bibliotekets samlingar omfattar nordisk skön- och facklitteratur, ett stort urval tidningar och tidskrifter, nordisk spelfilm på video för barn och vuxna, nordisk dokumentärvideo, nordisk musik, CD-

rom, talböcker för vuxna samt nordiska språkkassetter och bildmaterial.

– Tyngdpunkten ligger på modern skönlitteratur, men här finns också officiella rapporter m.m.

Videon och CD-romskivor har strykande åtgång, nordiska filmer är populära, berättar Henrik Wilén. Facklitteraturen omfattar språk, undervisning, kultur, geografi, historia och samhällsfrågor i Norden. I referensavdelningen finns nordisk statistik, ordböcker och uppslagsverk. Nordiska ministerrådet informerar om sin verksamhet genom nordiska publikationer och utredningar, informationsmaterial m.m.

Nifin betjänar alla som är intresserade av Norden, barn, unga och studerande, lärare, myndigheter, föreningar, kulturarbetare och -producenter, press, radio och TV.

Nordiskt på nätet

Nifins bibliotek har fyra datorer för allmänheten, där man snabbt kan klicka sig fram till aktuell nordisk information på nätet. Biblioteket fungerar som ett vanligt bibliotek med tjänster för allmänheten, men man bör skaffa sig ett eget lånekort. Biblioteket riktar sig också till skolor, universitet, allmänna bibliotek och kommuner i Finland och är en nordisk informationscentral med informatikertjänster. Man ger service via Internet och på hemsidan finns tips om nyttiga nordiska länkar. Man kan också beställa gratis material för undervisning eller för annat bruk.

Ett dragplaster för barn är Månadens sagofarbror – kända manspersoner från Finland som läser sagor på svenska. Det här återkommande inslaget har blivit populärt. Det är ju mer sällan som farbröder läser sagor, konstaterar Henrik Wilén. Bl.a. har **Jan-Erik Enestam**, **Max Forsman**, **Peter Nyman** samt ishockey- och fotbollsspelare gästspelat som sagofarbröder. Och så har vi "BiBBi" – ett virtuellt barnbibliotek, en bokkatalog på nätet, med lästips för barn, lärare och föräldrar. Man kan läsa sagor audiovisuellt på danska, finska, svenska, norska och isländska.

Sund, Lugn och Seierstad

Bibliotekets programafnär på onsdagar bjuder bl.a. på teater, diskussioner kring aktuella nordiska teman – allt från säkerhetsfrågor och ekonomi till språk och kultur – författaraftnär och gästföreläsningar. Under våren 2004 är t.ex. författarna **Lars Sund** och **Kristina Lugn**, som båda är nominerade för Nordiska Rådets litteraturpris aktuella vid författaraftnarna, liksom också **Per Nilsson** och **Åsne Seierstad**. Kalendern på Nifins hemsida ger närmare information.

Nifin ordnar språkkurser och informerar också om andra kurser. Nifins målsättning är ju att främja användningen av nordiska språk i det nordiska sam-

betet. Här hålls bl.a. en grundkurs i danska 6-7 gånger/år och kurser i isländska 1-2 gånger/år. Man ordnar också kurser i skandinaviska språk för finländare och kurser i finska för skandinaver. 25 personer/år deltar i de sistnämnda, som arrangeras i samarbete med Hanaholmens kulturcentrum. Tillsammans med Hanaholmen och Pohjola -Norden ordnar man också seminarier.

Språksektorn ger ut broschyrer och andra trycksaker, bl.a. en kortserie där humoristiskt tecknade djur presenterar de nordiska språken, och små broschyrer med de viktigaste orden och fraserna på finska och motsvarande nordiska språk. Vanliga ord kan ha en helt annan betydelse, t.ex. "rolig" och "rar" – rolig betyder lugn, rar betyder konstig på norska och angenäm på danska.

Stöd åt skolor

– Samarbetet med skolorna är aktivt, berättar Henrik Wilén. Nifin hjälper svensklärarna i finska skolor att ordna program med nordiska teman. Unga skandinaver som bor i Helsingfors åker runt i hela landet och berättar på sitt eget modersmål. Det blir en aha-upplevelse för eleverna – de lär sig svenska och får kommunicera med nordbor. Den här satsningen har fått ett mycket positivt mottagande speciellt på helfinska orter.

Nifin tar inte ställning till om svenskan ska vara obligatorisk eller frivillig, men genom den här verksamheten vill vi skapa en positiv attityd till svenskan. Inom ramen för den här verksamheten ordnas också skrivtävlingar på svenska för finskspråkiga skolelever, med resor till nordiska länder som pris. Nästan varje dag kommer också någon skolklass på besök till Nifin för att få information om Norden.

– Vi vill stimulera finskspråkiga att läsa svenska och kommunicera på skandinaviska. Finlandssvenskarna ska inte ha monopol på nordiska kontakter. Det är viktigt att också finskspråkiga vågar

använda skandinaviska – man behöver inte kunna svenska perfekt. Det gäller bara att prata på, man blir nog förstådd, uppmanar Henrik Wilén.

Likt och olik

– Det finns vissa skillnader i fråga om kultur och vardagsliv i olika länder i Norden. Man äter t.ex. aldrig varm mat på dagen i Norge – man tar en smörgås, konstaterar Henrik Wilén. Inte heller i skolorna eller på dagis serverar man varm mat, vilket förvånar finländare och svenskar. Också i fråga om invandring och islam i Norden finns skillnader. I Stockholm, Oslo och Köpenhamn finns det stadsdelar som rätt långt domineras av muslimsk befolkning, i skolorna är diskussionen om flickor ska tillåtas bära slöja under lektionerna brännande aktuell. Också i arbetslivet finns olikheter, t.ex. i fråga om ledarskap, mellan olika länder.

– Ibland kan man stöta på attityden att Norden inte är tillräckligt "exotiskt". Men att studera i Århus eller Bergen kan vara minst lika exotiskt som t.ex. Hamburg för en som kommer från Finland. Man är utomlands, men ändå som hemma, betonar Henrik Wilén, som uppmanar finländarna att resa i Norden och bekanta sig med kultur och vardagsliv.

Sheila Liljeberg-Elgert

Kontaktuppgifter till Nifin:
PB 231, 00171 Helsingfors
Tfn (09) 1800 380
E-post: nifin@nifin.helsinki.fi
Internet: www.nifin.helsinki.fi

Musiksamarbete i Norden – nordism när den är som bäst

Många av Mentoras läsare har inom sina intresseområden nordiska kontakter och nordiskt samarbete. Vid våra nordiska möten slås vi av hur mycket vi har gemensamt, trots de facto kulturella skillnader. Vi som arbetar inom sången och musiken möts på ett speciellt plan. Vi arbetar i en verksamhet som börjar med tystnad och slutar med tystnad. Vad vi konkret upplever är högst subjektivt och relaterad till upplevelser på det personliga planet. Jag är övertygad om att mycket av vårt nordiska musiksamarbete ger ringar, effekter, till icke-musikrelaterade nordiska träffar. Visst skulle många tillfällen med social samvaro vara mycket fattigare utan t.ex. vår gemensamma sång- och musikskatt.

Under min tid som rektor för Konservatoriet i Jakobstad var jag engagerad i det professionella nordiska musiksamarbetet. Inom Nordiska konservatorierådets ram samordnade vi utbildningsprogram, höll seminarier och arrangerade tävlingar mellan konservatoriernas och musikhögskolornas studerande. Solist- och dirigenttävlingarna fick stor mediauppmärksamhet och var för flera deltagande startskottet för en internationell karriär.

Personligen är jag också glad över att ha kunnat medverka i starten av Orkester Nordens verksamhet. Orkester Norden är en symfoniorkester med musikstuderande från alla nordiska länder. Denna numera etablerade orkester gör regelbundet turnéer, inte bara i Norden utan också internationellt, med etablerade dirigenter. Så var t.ex. den första konstnärliga ledaren **Esa-Pekka Salonen**, som också dirigerat orkestern ett flertal gånger. Orkester Norden är ett strålende exempel på hur nordiskt samarbete kan förverkligas samtidigt på flere plan. Samarbetspartners för orkestern är Lionsklubbarna i Norden, konservatorierna och musikhögskolorna, Föreningen Norden samt förbunden Musik för ungdom.

Vilken kör, vilken klang, vilken gemenskap!

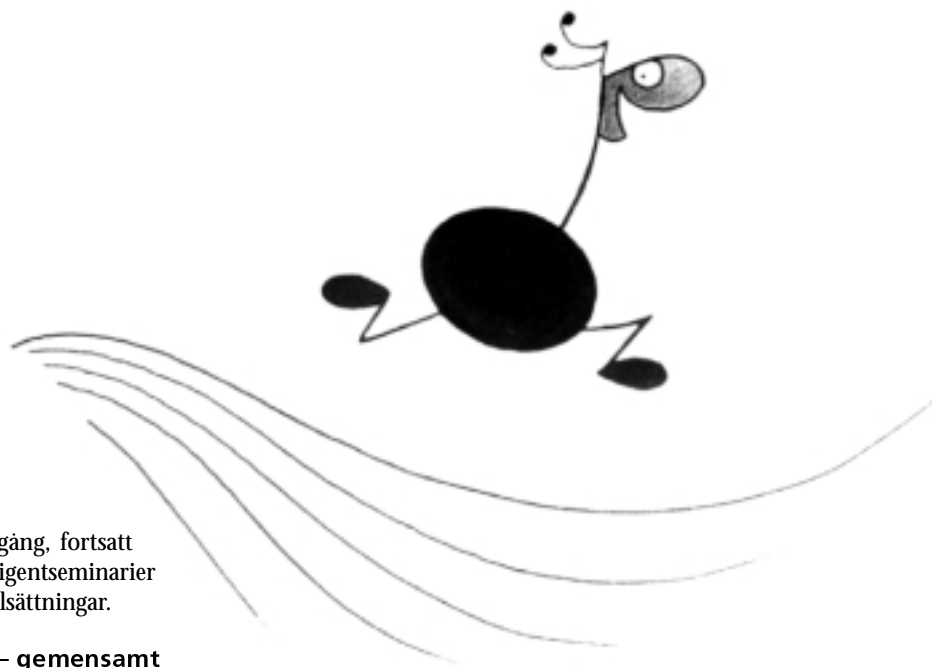
Som aktiv inom det finlandssvenska amatörmusiklivet har jag, på förtroendebasis, i snart 25 år deltagit i det nordiska samarbetet. Början till detta nordiska arbete blev för mig upplevelsen av Nordklang i Borgå år 1980. Ett oförglömligt ögonblick var när över 800 körsångare, från alla nordiska länder, samlades till öppningstillfället

i Idrottshallen i Borgå och sjöng för första gången tillsammans. Vilken kör, vilken klang, vilken gemenskap! Praktisk nordism när den är som bäst! Det enda som krävdes var sånger, de fanns i vårt kurshäfte, och en dirigent som gav ton. Tala om gemensamt språk!

Grundandet av Nordiska Körkommittén 1951 gav stadga för det redan då rätt livliga samarbetet inom det nordiska körlivet. Till körkommitténs viktigaste uppgifter hörde att hålla dirigentseminarier. Vid dessa seminarier presenterades nordisk korrepertoar, hölls föreläsningar i ämnen som är relaterade till körsången och framförallt inspirera dirigenter till samarbete. I över 50 år har Nordiska Körkommittén,

Det enda som krävdes var sånger, de fanns i vårt kurshäfte, och en dirigent som gav ton. Tala om gemensamt språk!

Ett oförlömligt ögonblick var när över 800 körsångare, från alla nordiska länder, samlades och sjöng för första gången tillsammans.

NKK, med framgång, fortsatt att arrangera dirigentseminarier enligt samma målsättningar.

NORDKLANG – gemensamt forum

Snart märktes att inte enbart dirigenter hade behov av att få träffas. Även körsångarna i Norden önskade ett gemensamt forum. Sångarveckan NORDKLANG föddes och hölls första gången i Östersund år 1971. Sedan dess har NORDKLANG hållits också vart tredje år. I Finland hölls då för första gången NORDKLANG-veckan i Borgå. Då Finland följande gång var i tur att stå för arrangemangen var staden Jakobstad värd år 1992. Nu är förberedelsearbetet för fullt igång för sommarens NORDKLANG i Jyväskylä, tredje veckan i juli.

I utvecklingen av det nordiska samarbetet har NKK:s arbete varit av avgörande betydelse. Från första början lyckades eldsjälarna inom NKK engagera de mest meriterade dirigenterna till verksamheten. Så var dirigenter som **Harald Andersén** och **Eric Ericson** i lång följd av år med i arbetet. Också till NORDKLANG i Jyväskylä har arrangörerna lyckats engagera Nordens

främsta körledare som instruktörer. Till alla körveckor utges ett körsångshäfte med nordisk repertoar. Till Jyväskylä utges häfte nummer tolv. Här har vi en imponerande källa till gemensam nordisk sångrepertoar.

”Ton i Norden” nästa satsning?

Vid träffen i Borgå samlade vi också barnkörledare för att diskutera möjligheter till samarbete också bland barn- och ungdomskörer i Norden. År 1981 grundade vi en samarbetsorganisation, NORBUSAM, enligt modell från Nordiska Körkommittén. Många är de barn, ungdomar och dirigenter från de finlandssvenska regionerna som deltagit i denna samnordiska verksamhet. I maj detta år samlas barn och ungdomar med sina ledare till en nordisk körträff i Åbo, NORBUSANG.

I det livliga nordiska utbytet finns

inom egna nätverk också samarbete bland nationella damkörsförbund och manskörsförbund. Dessa förbund medverkar också i sommarens storevenemang i Jyväskylä. Kyrkomusikerna och kyrkosångförbunden arbetar också målmedvetet med gemensamma festivaler.

Vår gemensamma målsättning i Norden är att ytterligare utveckla amatörmusiken. Ett arbete som vi inom organisationen SAMNAM aktivt leder. Till detta krävs inte enbart fördjupat samarbete på det nationella planet, utan även samnordiska aktioner Jag är övertygad om att det kunde vara möjligt att ordna en ”Ton i Norden” – festival. En festival för amatörmusiker Norden över. Deltagarantalet kunde troligen räknas i tiotusental.

Vem tar initiativet ?

Sven-Olof Ray

Ordförande i Nordiska Körkommittén.

Mera information: www.nordklang.org

Svenska studieförbundet (SSF) har redan i över 30 år varit medlem i det nordiska samarbetsorganet Förbundet Nordisk Vuxenupplysning (FNV). SSF var ett av de nordiska studieförbund som visade intresse för ett gemensamt nordiskt studieförbund redan i slutet av 1960-talet.

Nordisk vuxenutbildning i tre

I februari 1970 hölls "det första mötet med full representation" i Lantbruksförbundets lokaler i Stockholm. Vid följande möte i maj 1970 i Köpenhamn antogs namnet Förbundet Nordisk Vuxenupplysning. Till detta möte inbjöds också det danska studieförbundet Frit Oplysningsförbund, som genast visade intresse. Under de följande åren utökades den nordiska familjen med flera studieförbund från varje land och också Island kom snart med i familjekretsen.

Grunden till det gemensamma nordiska studieförbundet gav det nordiska samarbetet på nationell nivå med bl.a. Nordiska Ministerrådet och Nordiska Kulturfonden. Frågan man ställde inom de nationella studieförbunden då FNV startade var "Är det möjligt att studieförbund med en likartad samhällssyn kunde göra tjänst i det nordiska samarbetet?" Efter över 30 års gott samarbete mellan studieförbunden inom FNV kan man konstatera att detta varit möjligt. Visst har en del förbund lämnat

det nordiska samarbetet, men i stället har nya kommit in.

Utvecklingen under Nordiska Ministerrådet ledde till den rådgivande styrningsgruppen FOVU - nordisk folkeupplysning och vuxenoppläring. FOVU har varit den instans som fördelat nordiska medel till verksamhet inom folkbildning och vuxenundervisning. FNV har dessutom tillhört en grupp som fått s.k. blockbidrag för sin verksamhet. FNV har ansökt om finansiering för ett antal projekt per verksamhetsår och erhållit en klumpsumma som fördelats på projekt. Denna finansieringsform har gett möjlighet för FNV att ha en generalsekreterare anställd på 50 procent under 1990-talet och in på 2000-talet.

Konkurrens

Under år 2003 har dock omstruktureringar på Nordisk Ministerrådsnivå fått konsekvenser även på FNV:s fortsatta arbete. Från 2004 hör FNV till Nordiska Ministerrådets mobilitets- och

nätverksprogram för vuxnas lärande, Nordplus Voksen. Nu tävlar FNV om nordisk finansiering inom den formella och icke-formella vuxenutbildningen, som ordnas av utbildningsinstitutioner, föreningar och organisationer. Ännu är det för tidigt att säga hur detta kommer att påverka FNV:s verksamhet i framtiden. Men vi kommer att tävla om verksamhetsbidrag med en mycket större grupp, inte enbart förbund med folkbildande inriktning utan också vuxenutbildande institutioner t.ex. yrkeshögskolor, universitet etc. För FNV kan detta innebära större krav på kvalitetsmässig verksamhet och kvantitet i fråga om deltagarantalet i verksamheten.

Nätverksbyggande

Detta betyder att ett aktivt nätverksbyggande på bred bas bör aktiveras - samtidigt som FNV idag inte längre har en anställd generalsekreterare på 50 %, utan verksamheten koordineras av en medlemsorganisation utöver dennas eget arbete. Kanske FNV i framtiden

decennier

endast har kapacitet att arrangera 2-3 projekt per år, dit inte enbart våra medlemsorganisationer får inbjudan utan också andra institutioner med intresse för det aktuella projekttemat? Kanske ett aktivt nätverksbyggande i så fall är vår kommande överlevnadsstrategi? Kommer FNV:s ursprungliga medlemmar inom Norden att ha förmåga och möjligheter att ställa upp på det intensiva arbete som krävs av varje medlemsorganisation, samtidigt som de nordiska länderna ett efter ett drar in på statsbidragen för verksamhet inom folkbildning och kultur?

I övergången till det nya systemet har de tidigare blockorganisationerna beviljats övergångsfinansiering för att de projekt som påbörjats år 2003 skall kunna avslutas. FNV har i december ansökt om finansiering för att kunna avsluta fem projekt. Svaret på denna ansökan kommer i slutet av januari. Ansökningstiden enligt det nya systemet utgår 1 mars och besluten kommer senast 1 juni 2004. I skrivande

stund kan vi alltså inte förutse hur FNV:s verksamhet kommer att utformas år 2004.

Från frö till blomma

Under de dryga 30 år som FNV-fröet växt till planta och blomma har många långvariga vänskapsband knutits på det personliga planet. Jag har haft turen att få vara aktiv "FNV-are", som medlem i FNV styrelsen, sedan 30-årsjubileet i Hilleröd, Danmark, våren 2000. Jag har lärt mig att det nordiska samarbetet inte lever på regler och strukturer, om inte varje aktiv mänsklig länk bygger på förståelse, aktning och acceptans för varandra i allt arbete vi utför. All förändring kan i början kännas svår, men om vi inom FNV är starka och hjälper varandra, från enskild förening i regionerna till samarbete på nordisk nivå kanske vi tillsammans överlever förändringarna och stiger fram, stora och starka? Det gäller bara att ta ett steg i taget.

Beatrice Östman

Nordplus Vuxen

Målet med Nordiska Ministerrådets mobilitets- och nätverksprogram för vuxnas lärande är att stärka nordisk samhörighet, öka nordisk kompetens och förverkliga visionen om Norden som föregångsregion för utveckling av mänskliga resurser. Målgruppen omfattar alla organisationer inom folkbildningen, vuxenutbildningen och specialutbildningen (t.ex. forskningsinstitut), samt frivilliga organisationer, föreningar och institutioner m.m.. Man arbetar med vuxeninläring inom den informella eller formella utbildningen i arbetslivet och i samhället. Inom programmet Nordplus Vuxen finns 4 olika aktivitetstyper:

Mobilitet. Inom mobilitetsprogrammet kan man ansöka om bidrag som täcker rese- och uppehållsutgifter för arbete som ett led i samarbete eller utbyte av föreläsare och deltagare i vuxenundervisning och folkbildning.

Tematiska nätverksprojekt. Ger organisationer, institutioner, föreningar och andra möjlighet att etablera nya eller intensifiera samarbetsmöjligheter, gärna tvärgående mellan olika områden och sektorer inom vuxeninläring. Nätverket bör bestå av relativt breda grupper av olika organisationer, om möjligt mer än 5, som tillsammans representerar minst två länder.

Utvecklingsprojekt. Ger nordiska aktörer möjlighet att tillsammans genomföra utvecklingsarbete inom området vuxeninläring. Det kan t.ex. gälla utveckling av nya riktlinjer, metoder, material, kursprogram m.m. med sikte på att öka möjligheterna och kvaliteten av vuxeninläring.

Kartläggningsprojekt. Denna projektform kan användas till att insamla, utvärdera och analysera existerande kunskap och erfarenheter, med målet att uppnå status, definiera utvecklingsbehovet och uppställa uppmaningar eller förslag till framtida utvecklingsmöjligheter.

Nordplus Vuxen riktar sig till organisationer, som arbetar med vuxeninläring i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland. Generellt gäller kravet att det ingår organisationer från minst två nordiska länder. Projekt där det ingår organisationer från flera länder och självstyrelseområdena kommer dock att ha högre prioritet.

Info: www.ciriusonline.dk och www.cimo.fi

Källa: Olle Edholm: FNV 30 år

Att kvinnors realkompetens inte betraktas som en kvalifikation i arbetslivet är ett missförhållande som bör rättas till, ansåg deltagarna i kvinnoworkshopen i Borgå.

Inspirerande kvinnoworkshop

Att sköta ett hem och en familj kan jämföras med att driva ett litet företag, men all den erfarenhet och kunskap som kvinnor får i detta arbete anses inte kvalificerande i arbetslivet.

Tio energiska kvinnor från Nordens alla hörn mötte upp till ett arbetsfyllt veckoslut, när Förbundet Nordisk Vuxenutbildning (FNV) kallade till nordisk kvinnoworkshop i Borgå, en vacker höstdag i september. Temat för workshopen var folkupplysning och vuxenutbildning på kvinnors villkor ur nordiskt perspektiv med fokusering på kvinnors arbete i samhället. Deltagarna representerade kvinnoorganisationer och studieförbund från alla fem nordiska länder. Som projektledare fungerade **Inger Schauman** från Sydkustens landskapsförbund.

FD **Siv Their**, arbetslivsforskare vid Helsingfors universitet och känd föreläsare inom näringslivet i Norden, höll

som inledning och grund för arbetet en inspirerande föreläsning med temat "Lärande som strategi". Därefter fick deltagarna arbeta i två grupper med uppgift att fundera ut nya idéer för kvinnoorganisationernas arbete.

Kvinnors osynliga arbete

Vid summeringen av resultaten framkom ett dolt kvinnoproblem. En stor del av kvinnors arbetsinsats i samhället varken syns eller värdesätts. Den erfarenhet som kvinnor får genom oavlönat arbete för samhällets bästa räknas överhuvudtaget inte med och anses inte kompetenshöjande.

Att sköta ett hem och en familj kan jämföras med att driva ett litet företag, men all den erfarenhet och kunskap som kvinnor får i detta arbete anses inte kvalificerande i arbetslivet. Dessutom deltar kvinnor ofta i kortkurser, föreläsningar, studiecirkel och annan "prestigelös" utbildning, som ger gedigen kunskap, men inte räknas som formell utbildning.

Kvinnor besitter en realkompetens, som består av både informell och social

kompetens som inte utgör någon kvalifikation i arbetslivet, ett stort missförhållande som bör belysas och rättas till. Arbetsgruppen beslöt att försöka arbeta fram ett godtagbart instrument för att styrka denna kompetens, att skapa ett s.k. kompetensdokument.

Nordisk kvinnokonferens

Inom ramen för FNV planerar gruppen en nordisk kvinnokonferens för år 2004 för att införa en större publik presentera idén om ett kompetensdokument och få den förankrad framförallt hos kvinnoorganisationerna i Norden.

Workshopen avslutades med en härlig båtutfärd i den höstliga skärgården, där deltagarna fick avnjuta äkta finsk bastu med dopp i havet och ett rundligt dukat skärgårdsbord med många lokala fiskdelikatesser hos fiskare och skärgårdsentreprenör **Magnus Nyholm** i Tirmo.

Inger Schauman

projektkoordinator, Sydkustens landskapsförbund r.f.
inger.schauman@sydklf.fi

*Förståndet hängde inte helt med,
men kroppen njöt.*

Skrattyoga

SSC-nytt

First you fake it – Then you make it

Mitt i novembermörkret var jag med om en kul upplevelse i Stockholm.

Varje onsdagskväll inbjuder Giraffens Skratt & Sång allmänheten till skrattövningen *Skratta utan anledning*.

Utanför salen väntade en handfull damer som intresserat iakttog varandra. I blicken kunde man spåna ungefär vilka galenskaper ger vi oss in i?

Plötsligt dök det upp en hel grupp glada människor och vi kunde börja. Instruktören från nätverket "Skratta för livet" antog i sina hälsningsord att vårt intellekt skulle tycka att det är crazy, men att vår kropp kommer att gilla sessionen.

- Det är enkelt, bara att följa.

Så började vi gå omkring i den stora salen och hälsade, tog varandra i hand och bara skrattade. En mycket avslappnad början, där alla kom i beröring med alla. Vi hoppade och klappade, slog oss på knäna och volymen på skratten steg hela tiden.

I det tysta skrattet använde vi buken och här kände jag igen den effektiva andningen från yogan. Också skrattyoga har sina rötter i Indien. I den långsammare, lugnande delen hummade vi och slappnade vi av, innan det igen var dags att aktivt härma lejon och pingviner.

Vi övade också att gå på cocktailparty med enbart skratt och här kände åtminstone jag stor gemenskap med de andra. Genom att läsa kroppsspråket fick jag ut mera än vad många partyn med tomma artighetsfraser ger. Likaså kändes övningen i att gå omkring och skratta och dunka varandra i ryggen mycket befriande. Ärlig kroppskontakt ökar som bekant trivselen.

Hela sessionen tog bara en halv timme och på slutet hände det jag inte vågat tro på. Alla bara låg raklänga på golvet och skrattade; skrattade åt varandra, men mest utan anledning.

Instruktören hade helt rätt. Förståndet hängde inte helt med, men kroppen njöt. Ännu följande dag kändes den lätt och skrattet satt på ytan.

Vad lärde jag mej? Att våga vara barnslig och hänge sig och vara här och nu är avstressande. Ett gott skratt förlänger som bekant livet. Det förändrar också livet, både ens eget och omgivningens. Ett rejält skrattpass bearbetar hela kroppen och lämnar kvar en känsla avslappning, vitalitet och välbefinnande. Skrattet stärker hjärtat och renar lungorna, det påverkar ämnesomsättningen. Förutom att stressen minskar ökar självkännetanken när man skrattar bara för skrattandets skull.

Chrisse Lång

Damrummet, Naistenhuone, Ladies' room, Frauenzimmer

Fira Kvinnodagen med Astra Nova och Svenska studiecentralen den 8 mars i SFV-salen, Nylandsgatan 17 D, Helsingfors. Programmet börjar kl. 19 och räcker ca en timme. Tid för prat och tilltugg från kl. 18.30 framåt och efter programmet.

Marjorita Huldén och **Pirjo Bergström** uppträder. Inträde: 5 euro

Mera information ger Chrisse Lång på Svenska studieccentralen, Tfn: 09-61 29 07 11 (ti.-to.), christina.lang@ssc.fi eller Lotta Moring på Astra Nova, 019-523 20 81, astranova@kolumbus.fi

*Det var en gång
en liten flicka
som var så söt ...*

Ingen er så god som du?!

Jeg sitter på flyplassen i Vanda utenfor Helsingfors og venter på flyavgang etter 4 intense nordiske dager i Finland. Jeg tenker tilbake på 50 år med små og store nordiske opplevelser. Seinst i går kveld avslutta jeg et kåseri om nordisk samarbeid med **Halvdan Sivertsens** vise "Ingen er så god som du".

Nordisk identitet er for meg noe mer enn et diffust begrep om noen felles nordiske verdier som i sin tur danner grunnlaget for den nordiske velferdsmodellen. For meg er Norden og særlig landsbygda Norden, en høyst realistisk ramme rundt mitt privatliv og i enda høyere grad mitt yrkesaktive liv. Som så mange andre nordister jeg har sett uttale seg, så begynte det også for meg med en sterk opplevelse i unge år. Nordisk folkehøgskoleuke på Romerike Folkehøgskole med deltakere fra Katrinebergs Folkhøgskola i Sverige, Vallekilde Folkehøgskole i Danmark og Finns Folkhøgskola i Finland på midten av 50-tallet, står i dag som et av mine mest verdifulle minner fra ungdommen.

Jeg opplevde f.eks. at språkforståelse ikke nødvendigvis er avhengig av landegrensener. Enkelte av de norske elevene med særegne dialekter var vanskeligere å forstå i dagligtale enn svensker, finlandsvensker og til og med dansker. Beklageligvis kan jeg fortsatt ikke finsk, islandsk eller færisk, men etter mange besøk på Island og Færøyene klarer jeg meg godt uten å snakke engelsk på øyene i vest. Å gjøre seg forstått på "svorsk" i Finland er heller ikke så håpløst som mange tror. 6 år som leder av norsk/finsk kulturfond har dessuten skjerpert min interesse for Finland og

min sympati for det finske folk. Igjen er det den spesielle landsbygdsidentiteten og væremåten som gjør at jeg kjenner meg hjemme, selv om jeg ikke forstår stort av språket. Den samme følelsen av gjenkjennelse følte jeg forresten første gang jeg var i Estland og Latvia på begynnelsen av 90-tallet.

Som generalsekretær i Foreningene Nordens Forbund fikk jeg æren av å være til stede ved dannelsen av den første Foreningen Norden i Latvia. Dette var en begivenhet som ble viet oppmerksomhet i den latviske dagsrevyen på TV. Betydningen av folkelig kulturforankring i et lite land som skal gjenreise sin demokratiske styreform etter 50 år med diktatorisk undertrykking, kan knapt understrekes sterkt nok. Den folkelige sangkulturen i de baltiske land bl. a. demonstrert i de imponerende sangfestene hvert 4 år er, slik jeg ser det, en solid livsnerve i disse landenes demokratioppbygging.

Altfor få markante nordiske og europeiske kulturpersonligheter synes å erkjenne det nødvendige samspill mellom breddekultur og elitekultur. Uten elitekultur ingen breddekultur og uten breddekultur ingen elitekultur. Et kulturløst samfunn går baklengs inn i framtida, og gir grobunn for kommersialisme og destruktive krefter, noe som i stigende grad preger den massemediastyrt ungdomskulturen.

Avslutningsvis vil jeg nevne noen få "fyrtårn" jeg har møtt som har inspirert meg til økt innsats for de fellesnordiske kulturverdier. Den nordiske personligheten som har betydd mest for meg, er uten tvil tidligere statsminister i Sverige, **Thorbjörn Fälldin**, som jeg hadde gleden av å

samarbeide med i mange år i Foreningen Norden sammenheng. En annen personlighet som kom til å bety mye for meg er den franske professoren i nordiske språk og samfunnsforhold **Jean Francois Battail**. Han påpeker med styrke verdien av det store antall frivillige organisasjoner med folkeopplysningstradisjoner av folkehøgskolekarakter, som en unik kvalitet i et internasjonalt perspektiv. Jeg er også særlig takknemlig for å ha møtt erkebiskop emeritus **John Vikstrøm** som på sitt stillfarende og krystallklare sett trollbinder enhver forsamling. Og sist, men ikke minst kanskje den største av dem alle, tidligere president på Island – **Vigdís Finnbogadóttir**, som aldri forsømmer noen anledning til å vektlegge den kulturelle nordiske forankringen som nødvendig forutsetning for identitet og trygghet, så vel i nasjonale som i internasjonale sammenhenger.

Mitt høydepunkt av nordiske opplevelser var utvilsomt da jeg i 1991, ved avslutningen av Nordisk miljø og biologiår på Håskolabio i Reykjavik fikk et tusentalls nordiske miljø- og biologilærere med på en rungende hyllest til **Vigdís Finnbogadóttir** som leder av styringsgruppa for miljø og biologiåret nettopp med sangen "Ingen er så god som du". Og så til slutt en takk til Finland som lar oss få låne **Mika Kojo**koski.

Lars S. Hauge

Lars S. Hauge är aktiv inom Visans Vänner i Norge och har turnerat som trubadur i hela Norden – en sann nordist i ordets rätta bemärkelse.